

Magyar emlékek nyomában Dél-Kelet Lengyelországban

Az Érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület lengyelországi útjai eddig is elsősorban Dél-, illetve Délkelet-Lengyelországba vezettek. Ez természetes is, hiszen ezek a területek mutatják a legtöbb magyar vonatkozást, legközelebb estek a Trianon előtti Magyarországhoz, történelmileg, kulturálisan, de gazdaságilag is a legtöbb kapcsolódást jelentik a két ország és nemzet között.

Most is ide szerveztük az utat: a tavalyi galíciai, és az azt megelőző kirándulási célpontok közé, illetve köré.

Az út során megemlékeztünk az idén 100. éve kitört I. világháborúban itt elesett magyar hősökéről, „megtaláltuk” Balassi Bálintnak egyik tartózkodási helyét, és persze Szent Kingára is gondoltunk Ószandecben.

Az időjárás roppant kedvező volt, soha nem ott esett, ahol éppen voltunk!

Átkeltünk az Alacsony-Kárpátokon, majd éles szemmel lestük a Magas-Tátrát, de sajnos homályba (felhőbe) burkolózott.

A Felvidéken Ólubló várát jártuk be. A vár fontos szerepet játszott a több mint 300 éven át tartó lengyel sztaroszta „uralom” alatt, hiszen innen irányították a Zsigmond király által elzálogosított szepességi városokat. A vár kis sétával, de könnyen megközelíthető mindenkinek. Szép enteriőrök, izgalmas pincék, igazi vártúra várja a látogatókat. És a legfontosabb: magyar nyelvű ismertetővel járhatja be mindenki akár egyénileg is a várat!

A vár alatti skanzen is érdekes látnivalót nyújtott az észak- felvidéki falvak életébe.

Lengyelországban Nowy Sacz (Újszandec) volt a „központunk”, innen mentünk csillagtúraszerűen.

A mintegy 84 ezres város is a magyar kereskedelemnek köszönhette erősségét, itt cserélődött ki a magyar nyersvas és a lengyel só. Ma is jelentős kereskedelmi központ.

Eredeti tervünktől eltérően idegenvezetőnk javaslatára változtattunk a tervezett programon: ugyanis ezt a területet nagyon jelentős esőzések érték, utakat mosott el a víz, mindenütt gondok voltak. És milyen jól tettük! Limanowába mentünk a második nap reggelén, utána pedig az újszandeci városnézés következett. Ha fordítva tesszük, akkor a felhőszakadás elér bennünket a városban, így már csak a nyomaival találkoztunk.

A limanowai (jablonieci) temető az egyik legszebb I. világháborús, magyar hősök sírjait tartalmazó emlékhely Lengyelországban. Emléke van Muhr Ottmár ezredesnek, aki soproni huszárai élén vesztette életét 1914. december elején, és akit akarata szerint itt temettek el. Kis ünnepség keretében megemlékeztünk az elhunyt hősökéről.

Ezt követően megnéztünk Nowy Sacz (Újszandec) főterét, templomait, a városházát, sőt, a díszterembe is bejutottunk, ahol megható történetet hallottunk a német megszállás alatti polgármesterről.

A Sztaroszta-várat az autóbusból néztük meg, viszont a Ryneket és környékét, a templomokat alaposan bejártuk, megismertük.

Dominika asszony egy meglepetés-programmal állt elő: elvitt bennünket Paszyn falucskába, ahol a régebbi plébános által összegyűjtött, a helyiek által készített naiv, primitív művészeti alkotások múzeumát tekintettük meg a mostani pap vezetésével. A fantasztikus élményt fölerősítette egy másik, véletlen esemény: a püspök éppen ott járt kíséretével, aki köszöntött és megáldott bennünket! És persze üdvözölte az összes magyart, aki szereti a lengyeleket.

Este fogadtuk Magdalena Ponurkiewicz asszonyt, aki nagy szeretettel és lelkesedéssel mutatta be a magyarokról szóló könyvét, melyhez Elek István, Gdanskban élő egyetlen

magyar írt előszót. Ezen az esten üdvözölt bennünket titkárán keresztül a helyi országgyűlési képviselő úr is. És persze mi is bemutatkoztunk nemcsak nekik, hanem egymásnak is – egy nagyon jó hangulatú esten.

A következő napon elsőként fölkerestük a Dunajec folyó duzzasztásával épült roznówi víztározót: a tavat egyébként gyakorlatilag körbejártuk a nap folyamán. A tározó gátjánál tettünk egy sétát, majd a roznówi vár alatt elhaladva jutottunk el a kastélyhoz, illetve a körülötte lévő várfalhoz. A kastély rendben lévőnek tűnik, de a várfalon van mit javítani!

Gyönyörű tájakon haladva jutottunk el második legfontosabb magyar vonatkozású célunkhoz, Debno várához. Balassi Bálint itt töltött hosszabb időt, Wesselényi Ferenc feleségéhez, Szárkándi Annához itt írta a Célia-verseket. A vár gyönyörű, benne egy bútorkiállítás látható: és Balassi emlékét szépen ápolják! Természetesen koszorút helyeztünk el, énekeltük itt is a himnuszot, de Célia-verset is fölolvastunk. És aztán lengyel és magyar dalok is elhangoztak a jó akusztikájú udvaron – az idegenvezetők és a mi előadásunkban. Nem is beszélve arról, hogy a díszteremben a 150 éves orgonát Honvári Károly tagtársunk megszólaltatta! Fantasztikus élmény volt!

Ezt követően mentünk át Nowy Wisnicz várába, kastélyába – ami ezek után egy kis csalódás volt. A kívülről impozáns kastély belülről egy felújítás alatt levő, berendezés előtt álló műemlék benyomását keltette. Nem volt rossz, de többre készültünk, többre számítottunk. Viszont megtanultuk az egyik lengyel festőművész, Matejkó nevét, akinek itt van emlékháza (ott voltunk kénytelenek a busszal kanyarogni), láttuk azoknak a kastélyoknak a makettjeit, ahol már jártunk - és gyönyörű volt a kilátás a felső szintről!

Kicsit már fáradtan érkeztünk el Lipnicza Murowanába. Előtte láttunk egy érdekes szertartást: a Krisztus-képet viszik körbe a püspökségen, hatalmas szertartás, ünnepség keretében – ennek is részese voltunk.

A fatemplom gyönyörű, a világörökség része, de a városka főtere is sajátos hangulatú. Itt a nap „bónuszaként” egy veterán Wartburgot is megcsodálhattunk.

Hazafelé jövet láttuk Czchów és Tropsztyn várát is, de mindkettőt csak távolabbról néztük meg.

Negyedik napon „nem hivatalosan” többen bejárták a szálláshelyünk környékét, megnézték a szomszédban lévő modern templomot. Hazafelé kerestük föl Sary Sacz-ot. Mint kiderült a társaság fele még nem járt itt, nekik valóban újdonság volt a városka szép főtere, a Szent Kinga által alapított klarissza-kolostor. Megkerestük a Kinga-kápolnát is, mindenki megmosta a szemét a forrásban, melynek vize a hagyomány szerint gyógyító hatású. Koszorút helyeztünk el közös szentünk, Kinga emlékére, majd szentmisén vettünk részt, ahol a pap külön köszöntött bennünket.

Élményeink i-jére a pontot hazafelé az tette föl, hogy Késmárk felé jövet láthattuk a Magas-Tátra csúcsait! Útközben láttuk Nagyőr templomát, de Késmárkon megálltunk rövid időre egy városnéző sétára, bár az evangélikus templomokat és a várat is csak kívülről nézhettük meg.

A tervezett időben érkeztünk Budapestre, illetve Érdre, úgy, hogy a nyíregyházi utastársainkat a hatvani állomáson „föltettük” a vonatjukra.

Ismét olyan élményekkel tértünk haza, amelyek bizonyítják, és nemcsak a közhelyek szintjén, a lengyel-magyar barátságot! Sok információval lettünk gazdagabbak, méltón emlékeztünk meg az I. világháború hőseiről, Szent Kingáról és gyakorlatilag befejeztük a lengyelországi Balassi-emlékhelyek bejárását.

Természetesen jövőre ismét fölkeressük az országot.